

POSTANOWIENIE

Dnia 4 kwietnia 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Tadeusz Wiśniewski (przewodniczący)

SSN Dariusz Dończyk

SSN Irena Gromska-Szuster (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa Grzegorza K.

przeciwko Centrum Biurowemu Spółce z o.o.

o ustalenie nieważności umowy ewentualnie o uznanie jej za bezskuteczną,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym

w Izbie Cywilnej w dniu 4 kwietnia 2012 r.,

zażalenia powoda na postanowienie Sądu Apelacyjnego

z dnia 1 sierpnia 2011 r.,

- 1) oddala zażalenie;**
- 2) zasądza od powoda na rzecz strony pozwanej kwotę 1800 zł (jeden tysiąc osiemset) tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.**

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 1 sierpnia 2011 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną powoda Grzegorza K. od wyroku tego Sądu z dnia 21 grudnia 2010 r.

Sąd Apelacyjny wskazał, że postanowieniem z dnia 27 czerwca 2011 r. oddalił zawarty w skardze kasacyjnej wniosek powoda o zwolnienie go od kosztów sądowych. Odpis tego postanowienia doręczony został pełnomocnikowi powoda w dniu 4 lipca 2011 r., lecz opłata od skargi kasacyjnej nie została uiszczona. Zgodnie z art. 112 ust. 3 u.k.s.c. pełnomocnik powoda obowiązany był uiścić stosunkową opłatę od skargi kasacyjnej w wysokości 7 320 zł. w terminie tygodniowym od doręczenia mu odpisu prawomocnego postanowienia o odmowie zwolnienia od opłaty kasacyjnej, a więc do dnia 11 lipca 2011 r., bez dodatkowego wezwania Sądu. Ponieważ tego nie uczynił, skarga kasacyjna, jako nieopłacona podlegała odrzuceniu na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

W zażaleniu na powyższe postanowienie powód zarzucił bezpodstawną odmowę zwolnienia go od opłaty kasacyjnej, mimo jego bardzo trudnej sytuacji majątkowej oraz nie uzasadnienie postanowienia o oddaleniu wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych, co uniemożliwia mu zapoznanie się z argumentacją Sądu i ewentualne jej podważenie, a w konsekwencji zarzucił pozbawienie go zagwarantowanego w art. 176 ust.1 Konstytucji dwuinstancyjnego postępowania sądowego w sprawie zwolnienia od opłaty kasacyjnej oraz bezpodstawne odrzucenie skargi kasacyjnej z powodu nieuiszczenia opłaty, której powód nie mógł uiścić z uwagi na bardzo trudną sytuację majątkową.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak możliwości wniesienia zażalenia na wydane po raz pierwszy przez Sąd drugiej instancji postanowienie o odmowie zwolnienia od opłaty sądowej był przedmiotem rozważań i oceny Trybunału Konstytucyjnego pod kątem zgodności z Konstytucją i w wyroku z dnia 31 marca 2009 r. SK 19/08 (OTK-A 2009/3/29) Trybunał stwierdził, że regulacja ta jest zgodna z Konstytucją, w tym z art. 176 ust. 1, przewidującym zasadę dwuinstancyjnego postępowania sądowego. Nie jest zatem uzasadnione stanowisko skarżącego zarzucające naruszenie powyższego

przepisu Konstytucji. Należy również zauważyć, że w razie odmowy zwolnienia od opłaty sądowej i odrzucenia środka zaskarżenia lub środka odwoławczego z powodu nieuiszczenia tej opłaty, strona może w zażaleniu na postanowienie o odrzuceniu tego środka wnosić o rozpoznanie przez Sąd Najwyższy na podstawie art. 380 w zw. z art. 398²¹ i art. 394¹ § 3 k.p.c. także niezaskarżalnego postanowienia Sądu drugiej instancji o odmowie zwolnienia od opłaty sądowej, co umożliwi jego kontrolę instancyjną. Na tej podstawie Sąd Najwyższy w rozpoznawanej sprawie objął kontrolą także niezaskarżalne postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 27 czerwca 2011 r. oddalające wniosek powoda o zwolnienie go od opłaty od skargi kasacyjnej, uznając, że wniosek w tym przedmiocie jest zawarty *implicite* w zażaleniu na postanowienie o odrzuceniu skargi kasacyjnej, którego uzasadnienie zawiera niemal wyłącznie zarzuty kwestionujące odmowę zwolnienia od opłaty sądowej.

Zarzuty te jednak są bezzasadne. Jak wynika z obszernego uzasadnienia postanowienia o odmowie zwolnienia od opłaty od skargi kasacyjnej, sporządzonego przez Sąd Apelacyjny na podstawie art. 63 ustawy z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 240, poz. 2052 ze zm.), Sąd drugiej instancji szczegółowo zbadał sytuację majątkową i życiową powoda i trafnie uznał, że powód nie wykazał, iż nie jest w stanie uiścić opłaty od skargi kasacyjnej bez uszczerbku utrzymania koniecznego dla siebie i rodziny (art. 102 ust. 1 i 2 u.k.s.c.). W szczególności zasadnie Sąd zakwestionował kompletność przedstawionych przez powoda danych o jego sytuacji majątkowej oraz ich zgodność z rzeczywistym stanem wskazując, że nie jest wiarygodne jego twierdzenie o utrzymywaniu siebie i rodziny wyłącznie ze środków dostarczanych przez osoby trzecie na bieżące wydatki rodziny. Sąd wskazał, że powód w tym czasie uiścił łączne koszty sądowe w kwocie 14 640 zł., opłaca chesne za szkoły niepubliczne swoich dzieci w wysokości 1 200 zł. miesięcznie i utrzymuje ponad 500 - metrowy dom mieszkalny w Warszawie, stanowiący jego własność, w którym mieszka wraz z rodziną. Świadczy to o osiągnięciu dochodów nieujawnionych w oświadczeniu majątkowym i o dobrej sytuacji materialnej. Trafnie też Sąd Apelacyjny stwierdził, że powód nie wykazał, iż ze względu na stan zdrowia czy

inne uzasadnione przeszkody, zarówno on jak i jego żona nie mogą pracować zarobkowo.

Jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy instytucja zwolnienia od kosztów sądowych stanowi pomoc państwa dla osób ubogich, które wykazą, że mimo starań nie były w stanie, ze względu na niezależną od nich, złą sytuację majątkową, zgromadzić bez uszczerbku dla utrzymania siebie i rodziny odpowiednich środków na prowadzenie procesu sądowego (porównaj między innymi orzeczenia z dnia 24 lipca 1980 r. I CZ 99/80 i z dnia 24 września 1984 r. II CZ 104/84, niepubl.).

Jak słusznie stwierdził Sąd Apelacyjny powód tych okoliczności nie wykazał, a ustalone w sprawie fakty wskazują, że jest w dobrej sytuacji materialnej i może, bez uszczerbku dla utrzymania koniecznego siebie i rodziny, ponieść opłatę od skargi kasacyjnej.

Postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 27 czerwca 2011 r. o odmowie zwolnienia go od tej opłaty było zatem prawidłowe, a więc zgodnie z art. 112 ust. 3 u.k.s.c. pełnomocnik powoda obowiązany był uiścić opłatę od skargi kasacyjnej w terminie tygodniowym od dnia doręczenia mu odpisu tego postanowienia, bez dodatkowego wzywania. Ponieważ tego nie uczynił, prawidłowo Sąd Apelacyjny odrzucił skargę kasacyjną na podstawie art. 398⁶ § 2 k.p.c.

Z tych wszystkich względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c. oddalił zażalenie jako nieuzasadnione.